

رد پای تل آویو در بحران قفقاز

اسرائیل از چهل سال پیش و بر اساس دکترین اتحاد پیرامونی و نزدیکی به بزرگترین و مهم‌ترین دشمن خود یعنی ایران سعی کرد گسترده‌ترین روابط را با دولت باکو برقرار کند به شکلی که می‌توان گفت گستردگی سطح روابط این رژیم پس از امریکا با دولت جمهوری آذربایجان برقرار شده است

آران نیوز : گزارش و تحلیل

پژوهشگر مسائل قفقاز در گفت و گو با «ایران» مطرح کرد تنش میان ایروان و باکو در قفقاز بار دیگر بالا گرفته است و مقام های جمهوری آذربایجان با گسیل نیروهای نظامی خود به مرزهای مشترک با ارمنستان آژیر جنگی دیگر را به صدا درآورده اند. جنگی که جمهوری اسلامی نسبت به اهداف طراحانش هشدار داده و آمادگی تمام قد خود را برای جلوگیری از آن اعلام کرده است. مهدی سیف تبریزی، پژوهشگر مسائل قفقاز در گفت و گو با «ایران» به بررسی این تحولات تنش آمیز در همجواری مرزهای شمالی کشور پرداخته است.

به نظر می رسد باکو بار دیگر به بهانه تنش در مرزهای مشترک با ارمنستان درصدد راه اندازی جنگ دیگری در قفقاز است. چه اندازه این تحرکات را جدی می بینید؟ روند تحولات در قفقاز جنوبی بسیار پیچیده است اما برآیند تحولات منطقه و نبرد باکو- ایروان با همدستی رژیم صهیونیستی و انگلستان، تلاشی برای حذف ایران و روسیه به عنوان دو قدرت حاضر در قفقاز جنوبی است. بازی پیش رو تنها دستپخت رژیم «الهام علی اف» نیست بلکه سهم عمده تنش در منطقه را طیف های غربگرای فعال در حوزه قفقاز و نزدیک به دولت باکو و ایروان به عهده دارند که در پازلی بزرگتر که توسط انگلستان، رژیم صهیونیستی و ایالات متحده طرح ریزی شده، در حال انجام بازی هستند. اما در پاسخ به سؤال شما باید بگویم، باتوجه به شواهد موجود و تحرکات میدانی ارتش جمهوری آذربایجان در کنار مرزهای ارمنستان و همچنین تحولات فضای منطقه ای و کنشگری ترکیه به علاوه حضور کشورهای فرامنطقه ای در قفقاز جنوبی به نظر می رسد این بار باکو عزم جدی برای ایجاد تغییرات ژئوپلیتیکی در منطقه دارد. البته این نمایش قدرت در کنار مرزها می تواند به منظور گرفتن امتیاز از ارمنستان و دولت پاشینیان باشد. به هرحال علی اف درحال حاضر یا باید وارد یک جنگ محدود با شدت بالا با ارمنستان شود تا در ادامه با میانجیگری کشورهای ثالث که این بار مطمئناً امریکا خواهد بود به اهداف خود که در مقطع کنونی ایجاد یک دالان ترانزیتی به نخجوان است دست پیدا کند، یا به صورت نظامی این هدف خود را عملی سازد.

آیا باکو در روند تنش های اخیر قصد دارد هدف خود مبنی بر ایجاد دالان «زنگه زور» و تحمیل آن به «ایروان» را عملی سازد؟

بله در شرایط فعلی و ضعف و بی عملی دولت ارمنستان در قبال تحولات منطقه، دولت علی اف این بار فضا را برای دستیابی به هدف خود که همان ایجاد دالان تورانی ناتو است، مناسب دیده است. البته این خواست نامشروع دولت باکو متکی به بازی و حمایت های سیاسی دولت اردوغان بویژه بعد از انتخابات ریاست جمهوری در این کشور است. از سوی دیگر حمایت های گسترده تسلیحاتی رژیم صهیونیستی در ماه های گذشته و ارسال تجهیزات نظامی، تصور برتری نظامی در میان دولتمردان باکو را به وجود آورده است که توانایی انجام تغییرات ژئوپلیتیکی در منطقه طبق خواست خود و ترکیه را دارند.

این تصور بر مبنای داده های واقعی در صحنه میدان تا چه اندازه می تواند به واقعیت تبدیل شود؟ عملیاتی کردن دالان تورانی ناتو توسط باکو کاملاً و مستقیماً بستگی به نحوه برخورد و کنش ایران و روسیه دارد. مطمئناً باکو به لحاظ نظامی و ساختار سیاسی به هیچ عنوان توانایی ورود به چنین چالشی را در صورت مخالفت سخت ایران و روسیه حتی با وجود حمایت های ترکیه و رژیم صهیونیستی ندارد. اگر شما می بینید که این کشور در جنگ دوم قره باغ در سال ۲۰۲۰ توانست به پیروزی هایی دست یابد از یک سو به دلیل حمایت روسیه و مخالفت پوتین با دولت غربگرایی ارمنستان و از سوی دیگر به واسطه حمایت جمهوری اسلامی از باکو بود زیرا ایران سرزمین های قره باغ را جزو خاک دولت باکو می دانست که توسط نیروهای ارمنی اشغال شده بودند و این کشور در این جنگ سرزمین های خود را آزاد کرد. در غیر این صورت باکو توانایی دستیابی به یک وجب خاک در قفقاز جنوبی را نداشت.

چه وزنی را می توان برای اثرگذاری بازیگران پشت صحنه تحولات جاری در قفقاز قائل بود؟ در تنش های قفقاز جنوبی کشورهای فرامنطقه ای و منطقه ای به شکل ویژه ای دخیل هستند. مطمئناً مهم ترین دلیل حضور رژیم صهیونیستی در قفقاز جنوبی دسترسی به سرزمین هایی در کنار مرزهای بزرگ ترین دشمن خود یعنی جمهوری اسلامی تعریف می شود تا از این طریق بتواند ضربات امنیتی و بعضاً نظامی را به ایران وارد کند. حضور ترکیه به عنوان یک قدرت منطقه ای در تقابل و به منظور تضعیف رقیب خود، ایران به لحاظ اقتصادی و همچنین دستیابی به توهم پروژه ایجاد جهان ترک تعریف می شود. ایالات متحده، منطقه قفقاز جنوبی را موقعیتی مناسب برای ایجاد تنش در کنار مرزهای دو دشمن خود یعنی ایران و روسیه به منظور تضعیف و ایجاد تنش در لایه اول امنیتی دو کشور می بیند و از سوی دیگر با گسترش سازکارهای ناتو در این منطقه می خواهد جای پای خود را برای تنش آفرینی دائمی برای ایران و روسیه محکم کند. به طور مشخص تر تل آویو چه سناریویی را در روند ضدیت با جمهوری اسلامی در قفقاز جست و جو می کند؟

اسرائیل از چهل سال پیش و بر اساس دکترین اتحاد پیرامونی و نزدیکی به بزرگترین و مهم ترین دشمن خود یعنی ایران سعی کرد گسترده ترین روابط را با دولت باکو برقرار کند به شکلی که می توان گفت گستردگی سطح روابط رژیم پس از آمریکا با دولت جمهوری آذربایجان برقرار شده است. این رژیم از چند سال پیش به این سو مشخصاً بر اساس استراتژی هزار ضربه چاقو سعی کرده با حضور در کنار مرزهای ایران به لحاظ امنیتی ایران را تهدید کند. فرستادن چندین تروریست و ترور دانشمندان هسته ای کشور در چندین نوبت، ارسال پهپادهای جاسوسی از خاک کشور آذربایجان به عمق خاک ایران، تحریک گسل های قومیتی در کشور با ارتباط گیری و آموزش سرشاخه های در باکو- آنکارا و داخل کشور و همچنین مواردی همچون اعزام تروریست های شاهچراغ از خاک آذربایجان و تسلیح نیروهای واگرا و قوم گرا در اغتشاشات سال گذشته کشور تعدادی از اقدامات ضد امنیتی رژیم صهیونیستی با همکاری سرویس های جاسوسی دولت علی اف بر ضد ایران است. در این میان موضع تهران را در قبال این تحولات چطور می بینید؟ ایران بارها بر عدم تغییر مرزهای جغرافیایی تأکید کرده آیا نشانه هایی دیده می شود مبنی بر اینکه باکو این هشدارها را جدی بگیرد؟

عدم تغییر در مرزهای جغرافیایی در شمال غرب کشور جزو معدود دستورات مستقیم و علنی رهبر معظم انقلاب به سران سیاسی و نظامی کشور است که بارها هم از سوی ایشان در مناسبت های مختلف و هم از سوی رئیس جمهور، وزیر خارجه و سران نظامی کشور اعلام شده است. اما اینکه این دستور صریح رهبری در حوزه سیاسی و نظامی چگونه در میدان به آن عمل شده جای بحث دارد. در حوزه میدانی و آنجایی که به نیروهای نظامی کشور مربوط می شود بارها با اقدامات سنجیده و بموقع خود به طرف های مقابل فهماندن که نظام جمهوری اسلامی در حوزه میدانی کاملاً بر اساس منویات رهبر انقلاب عمل خواهد کرد.

اما در حوزه سیاسی و دیپلماتیک، سیستم تصمیم سازی باید پیام خود به طرف های مقابل را متناسب با آمادگی نیروهای نظامی برای هرگونه مواجهه احتمالی تنظیم و ارسال کند. انتظار می رود در شرایط کنونی و پرچالش فعلی منطقه قفقاز جنوبی شاهد اتخاذ تصمیمات درستی از سوی دستگاه دیپلماسی و عدم مماشات با تهدید کنندگان منافع ملی کشور باشیم تا منافع ملی تحت تأثیر لابی های پنهان فعال و مرتبط با باکو و آنکارا با خطر روبه رو نشود.